

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра теорії та методики спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор НН інституту фізичної
культури

М.О. Лянной

« 31 » серпень 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Менеджмент у сфері фізичної культури і спорту

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 017 Фізична культура і спорт

освітня-програма Фізична культура і спорт

другий (магістерський) рівень

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту фізичної культури

« 31 » серпень 2022 р.

Голова

Л.В. Мороз, к. пед. н., доцент

Суми - 2022

Розробники:

Максименко Л. М. ст. викладач кафедри ТМС, к. н. з фіз. вих. і спорту

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії та методики спорту

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Завідувача кафедри

Бермудес Д. В. к. пед. н., доцент.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
2-й		2-й	
Лекції			
18 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
20 год.		4 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
80 год.		112 год.	
Консультації:			
2 год.	-		
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин - 120			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета - формування у здобувачів сучасної системи поглядів і спеціальних знань щодо здійснення діяльності по управлінню організаціями фізичної культури і спорту та практичних навичок щодо надання послуг і задоволення потреб споживачів та забезпечення при цьому ефективності діяльності в умовах ринку. Завданням навчальної дисципліни є формування знань з теорії менеджменту фізкультурно-спортивних послуг; системний підхід при прийнятті рішень; вивчення та аналіз впливу макро-та мікросередовища менеджменту на організаторів та учасників проведення спортивних заходів; організація та проведення необхідних досліджень; стратегічні підходи щодо управління діяльністю організації. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: основні закономірності, принципи та методи менеджменту, які дозволяють приймати обґрунтовані рішення; володіти концепціями маркетингу; методи аналізу середовища організації та вивчення потреб споживачів; знати потреби всіх учасників спортивних подій; знати методи роботи при пошуку спонсорів та з забезпечення споживачів послуг; знати технологію комунікативних зв'язків; знати методи ціноутворення на послуги. Вміти: застосовувати основні принципи та методи менеджменту при підготовці рішень; вміти приймати рішення щодо проведення певних спортивних подій; вміти формувати активний попит на фізкультурно-спортивні послуги та участь у спортивних подіях; вміти знаходити та співпрацювати із спонсорами; вміти формувати та забезпечувати комунікативні зв'язки; вміти формувати фінансове та матеріальне забезпечення та раціонально його використовувати.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни - оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін Основи філософських знань. Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами: Філософія

освіти, Психологія освіти, Теорія та методика підготовки спортсменів, Методика викладання спеціалізованих дисциплін у ЗВО, Фізкультурно-оздоровча діяльність різних груп населення, Проектна діяльність у сфері фізичної культури і спорту.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	ПРН 1. Аналізувати особливості, протиріччя та перспективи розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань.	ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. СК 6. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення та саморефлексії для успішної професіоналізації у сфері фізичної культури і спорту.
Уміння	ПРН 6. Відшуковувати необхідну інформацію у науковій літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.	ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. СК 1. Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень. СК 5. Здатність розв'язувати проблеми у сфері фізичної культури та спорту у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
Комунікація	ПРН 2. Приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати	ЗК 3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). СК 4. Здатність управляти робочими або навчальними

	альтернативи, оцінювати ризики та ресурсні потреби.	процесами у сфері фізичної культури та спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів. СК 7. Здатність планувати, організовувати та здійснювати самостійні наукові дослідження з проблем фізичної культури і спорту.
Автономія та комунікація	ПРН 8. Організовувати ефективну роботу колективу, спрямовану на досягнення визначених цілей з урахуванням економічних, правових та етичних аспектів.	ЗК 6. Здатність розробляти проекти та управляти ними. СК 8. Здатність впроваджувати у практичну діяльність результати наукових досліджень, спрямованих на вирішення прикладних завдань у сфері фізичної культури і спорту. СК 9. Усвідомлювати принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС, кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок. Оцінка виставляється за повні, систематичні, логічно викладені знання. Студент повинен розуміти суть методології та особливості організації наукових досліджень, вільно оперувати науковими фактами стосовно проблеми власного наукового дослідження, адекватно добирати методи наукового дослідження. Він повинен володіти категоріальним апаратом науки, мати власну позицію по суті поставлених питань.
82-89	Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками. Оцінка передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо

	систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке.
74-81	Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок. Оцінка передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке.
64-73	Контрольні заходи виконані посередньо, зі значною кількістю недоліків. Оцінка виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом з тим оцінка «задовільно» передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу.
60-63	Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям. Оцінка виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом із тим оцінка «задовільно» передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу.
59-35	Студенту надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки. Оцінка виставляється студенту, який не розуміє суті поставлених питань, не має знань основних проблем та понять курсу «Менеджмент у сфері фізичної культури і спорту», не орієнтується в змістові основних понять із дисципліни.
1-34	Кредит не зараховано. Студент повинен повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни.

Розподіл балів

Поточний контроль									Разом	Сума	
РОЗДІЛ 1											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
Л1	Л2	Л3	Л4	Л5	Л6	Л7	Л8	Л9			
П1	П2	П3	П4	П5	П6	П7	П8	П9	П10		

10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	70	100
Поточний контроль											
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7		
Контроль самостійної роботи											
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	

Критерії поточного оцінювання на кожному практичному занятті

За кожне заняття студент може набрати до «7» балів за відповідь і творчу роботу (максимальна кількість балів за всі заняття – 70), «3» бали за контроль самостійної роботи (максимальна кількість балів – 30).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, перелік питань для самоконтролю та самоперевірки, виконання самостійної роботи, презентації.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.

ТЕМА 1.1: СУТЬ І ЗНАЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Суть менеджменту у фізичній культурі і спорті. Система менеджменту у фізичній культурі і спорті. Види менеджменту. Функції та принципи менеджменту у сфері фізичної культури і спорту. Методи менеджменту у фізичній культурі і спорті.

ТЕМА 1.2: ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Технологія створення фізкультурно-спортивної організації. Процедура вибору організаційно-правової структури. Інституціоналізація фізкультурно-спортивних організацій. Ліцензування діяльності фізкультурно-спортивних організацій.

ТЕМА 1.3: ІНФОРМАЦІЯ ТА КОМУНІКАЦІЯ У МЕНЕДЖМЕНТІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Інформація як предмет, засіб і продукт праці менеджменту. Інформаційне забезпечення менеджменту у фізичній культурі і спорті. Комунікація, її суть і роль у системі управління

ТЕМА 1.4: МАЙСТЕРНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО СПОРТИВНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Керівництво, лідерство, влада. Суть, види і характеристики колективів. Формування та розвиток колективу. Результативний конфлікт.

ТЕМА 1.5: ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Планування як функція менеджменту. Суть, завдання та принципи планування. Види планування спортивних організації та їхній зв'язок. Методологія стратегічного планування. Розроблення загальної та функціональної стратегій. Бізнес-планування фізкультурно-спортивних організацій.

ТЕМА 1.6: ФОРМУВАННЯ КОМАНД, ЯКІ ПЕРЕМАГАЮТЬ

Ефективність керування персоналом. Організація праці персоналу. Кваліфікаційні категорії працівників сфери фізичної культури і спорту. Мотивація та стимулювання персоналу.

ТЕМА 1.7: КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Значення контролю в системі менеджменту. Види управлінського контролювання. Система контролю та умови її ефективного функціонування. Ефективний контроль поведінки персоналу.

ТЕМА 1.8: ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОГО СПРЯМУВАННЯ

Економіко-соціальна ефективність фізкультурно-спортивних організацій. Ринкові відносини в спорті. Спонсорство у сфері фізичної культури і спорту. Економіко-соціальна ефективність фізкультурно-спортивних організацій.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	Денна форма					Заочна форма							
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота	
РОЗДІЛ 1. НАЗВА													
ТЕМА 1.1: СУТЬ І ЗНАЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕН ТУ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	17	4	4			16	2		2				56
ТЕМА 1.2: ФІЗКУЛЬТУРН О- СПОРТИВНА	17	2	2			8							

ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ МЕНЕДЖМЕН ТУ												
ТЕМА 1.3: ІНФОРМАЦІЯ ТА КОМУНІКАЦІ Я У МЕНЕДЖМЕН ТІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	19	2	2		2	8						
ТЕМА 1.4: МАЙСТЕРНІС ТЬ УПРАВЛІННЯ ФІЗКУЛЬТУРН О СПОРТИВНИ МИ ОРГАНІЗАЦІЯ МИ	17	2	2			8						
ТЕМА 1.5: ПЛАНУВАНН Я ДІЯЛЬНОСТІ СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	20	2	4			16	16	2		2		56
ТЕМА 1.6: ФОРМУВАНН Я КОМАНД, ЯКІ ПЕРЕМАГАЮ ТЬ		2	2			8						
ТЕМА 1.7: КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕН ТУ ФІЗКУЛЬТУРН О- СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ		2	2			8						
ТЕМА 1.8: ЕКОНОМІКО- СОЦІАЛЬНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ		2	2			8						

ОРГАНІЗАЦІЙ ФІЗКУЛЬТУРН О- СПОРТИВНОГ О СПРЯМУВАН НЯ												
Усього годин	120	18	20		2	80		4	4			112

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	СУТЬ І ЗНАЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	4	2
2	ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ МЕНЕДЖМЕНТУ	2	
3	ІНФОРМАЦІЯ ТА КОМУНІКАЦІЯ У МЕНЕДЖМЕНТІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	2	
4	МАЙСТЕРНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО СПОРТИВНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	2	
5	ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	2	2
6	ФОРМУВАННЯ КОМАНД, ЯКІ ПЕРЕМАГАЮТЬ	2	
7	КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	2	
8	ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОГО СПРЯМУВАННЯ	2	
Разом		18	4

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма

1	СУТЬ І ЗНАЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	4	2
2	ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ МЕНЕДЖМЕНТУ	2	
3	ІНФОРМАЦІЯ ТА КОМУНІКАЦІЯ У МЕНЕДЖМЕНТІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	2	
4	МАЙСТЕРНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО СПОРТИВНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	2	
5	ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	4	2
6	ФОРМУВАННЯ КОМАНД, ЯКІ ПЕРЕМАГАЮТЬ	2	
7	КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	2	
8	ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОГО СПРЯМУВАННЯ	2	
Разом		20	4

Теми для самостійної роботи

1. Чим обґрунтовується потреба у виникненні менеджменту як науки?
2. Охарактеризуйте основні завдання менеджменту.
3. Обґрунтуйте зміст домонополістичного етапу розвитку менеджменту.
4. Дайте характеристику принципів наукового управління працею Ф. Тейлора і етапу «наукового управління підприємством» у розвитку менеджменту.
5. Дайте характеристику етапу «адміністративно-бюрократичного підходу» в розвитку менеджменту.
6. Розкрийте зміст етапу «рух за гуманні стосунки» в розвитку менеджменту та експерименту Є. Мейо.
7. Проаналізуйте історичні етапи розвитку менеджменту в Україні.
8. Дайте визначення спортивного менеджменту і охарактеризуйте його сукупність.

9. Що собою представляє об'єкт і предмет спортивного менеджменту і які його завдання як навчальної дисципліни?
10. Охарактеризуйте особливості функціонування фізичної культури і спорту в ринкових умовах.
11. Охарактеризуйте поняття фізкультурно-спортивні послуги.
12. Розкрийте схему функціонування ринку фізкультурно-спортивних послуг.
13. Охарактеризуйте поняття «фізична культура і спорт», як галузь і об'єкт спортивного менеджменту.
14. Яке місце займає менеджмент в діяльності тренера і педагога з фізичної культури і спорту?
15. Що таке спортивна організація? Розкрийте її основні функції і якості.
16. Дайте пояснення, в чому полягає мета і завдання типологічного групування фізкультурно-спортивних організацій, які виділяються за формою власності і за цільовим призначенням.
17. Охарактеризуйте типи фізкультурно-спортивних організацій, які виділяються за формою власності і за цільовим призначенням.
18. Охарактеризуйте організаційно-правові форми фізкультурних і спортивних організацій.
19. В чому проявляється ієрархія галузевого управління фізичною культурою і спортом?
20. Охарактеризуйте типи організацій, які виділяються за взаємодією підрозділів.
21. Перерахуйте етапи технології створення нової фізкультурно-спортивної організації та охарактеризуйте їх зміст.
22. Охарактеризуйте поняття, «місія спортивної організації».
23. Дайте визначення поняття «ціль» і «дерево цілей» спортивної організації, Наведіть приклад.
24. Які вимоги можна висунути до формування мети у менеджменті?

25. Охарактеризуйте поняття «функції у спортивному менеджменті» і їх види.
26. Охарактеризуйте зміст загальних функцій в спортивному менеджменті.
27. Розкрийте зміст і роль менеджменту як інноваційної функції спортивного менеджменту.
28. Охарактеризуйте взаємодію конкретних і загальних функцій менеджменту у спортивній організації.
29. Охарактеризуйте поняття «метод спортивного менеджменту» і класифікацію методів.
30. Розкрийте зміст економічних методів спортивного менеджменту.
31. Охарактеризуйте основні організаційно-розпорядчі методи спортивного менеджменту.
32. Розкрийте соціально-психологічні методи спортивного менеджменту.
33. Поясніть основні підходи до вибору методів спортивного менеджменту.
34. З яких елементів складається система інформаційного забезпечення спортивного менеджменту?
35. Які є види інформаційного забезпечення спортивного менеджменту і яка схема організації державного статистичного спостереження за розвитком фізичної культури і спорту в країні?
36. Охарактеризуйте суть основних, вихідних понять про інформації: інформація; спортивна інформація; інформаційна технологія; носій інформації; інформаційний процес; офіс організації; особливості фізкультурно-спортивної діяльності, які впливають на Інформаційне забезпечення спортивного менеджменту.
37. Розкрийте сутність і систему документаційного забезпечення менеджменту у фізкультурно-спортивних організаціях.
38. Що таке номенклатура справ фізкультурно-спортивних установ додаткової освіти і яке її призначення?
39. Що таке статистичне спостереження за розвитком фізичної культури і спорту?

40. Які форми державної статистичної звітності використовуються для спостереження за розвитком фізичної культури і спорту?
41. Охарактеризуйте зміст форми бухгалтерського звіту.
42. Які види інформаційних технологій є перспективними для спортивного менеджменту.
43. Охарактеризуйте фізичну культуру і спорт як соціальну галузь послуг.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Криштанович С. Спортивний менеджмент: навч. посіб. Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2020. 208 с.
2. Бутко М. П. Стратегічний менеджмент. Навч. посіб. Чернігів.:ЧНТУ.,2019. 371с.
3. Кузьмін О. Є. Менеджмент: графічна і таблична візуалізація. навч. посіб. Львів, видав. Львівської політехніки. 2014. 156с.
4. Криштанович С. Менеджмент і маркетинг у фізичній культурі і спорті. Навч.посіб. Львів.: ЛДУФК, 2018. С. 183.
5. Ковальчук Г.П. Менеджмент в галузі фізичної культури і спорту: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Рута,2014. 227с.
6. Федоренко В.Г. Менеджмент. Підручник. К.: Вид. Алерта. 2015. 492с.
7. Шкільняк М. М. Менеджмент. Навч. посіб. Тернопіль: Крок, 2017. 252с.

Допоміжні:

8. Жданова О. Основи управління сферою фізичної культури і спорту: навч. посіб. Львів: ЛДУФК, 2017. 224 с.
9. Имас Е. В. Маркетинг в спорте. Київ: Олімпійська література, 2016. 288 с.
10. Имас Е. В. Маркетинг в спорте: теория и практика: [монография]. Київ: Олімпійська література, 2015. 228 с.

11. Імас Є. Тенденції розвитку у сфері фізичної культури та спорту в умовах сучасного ринку. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2015. № 2. С. 142-149.

12. Криштанович С. Етапи підготовки системи формування професійної компетентності спортивних менеджерів. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи*: зб. наук. пр. Ужгород; Дрогобич, 2018. С. 200-202.

13. Kryshtanovych S. Concept of Future Sports Managers' Professional Competences Formation. *Ukrainian Journal of Educational Research*. 2017. Vol. 2,N 1(2). P. 57-61

**8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна**

Програмне забезпечення: наукова, методична і спеціалізована література. Конспекти лекцій за темами дисципліни. Мультимедійні презентації лекцій (схеми, малюнки, таблиці). Фото і відео матеріали для демонстрації на лекційних і практичних заняттях. Платформа дистанційного навчання Moodle.